

บทที่ 5

บทสรุป

สรุปผลการวิจัย

การทดลองที่ 1 ทดสอบประสิทธิภาพของน้ำส้มควันไม้ต่อแมลงวันบ้าน

จากการทดสอบประสิทธิภาพของน้ำส้มคั่วไม้ต่อแมลงวันบ้านแสดงให้เห็นว่า การทดสอบด้วยวิธีการกินตาย ให้ประสิทธิภาพของน้ำส้มคั่วไม้ดีกว่าวิธีถูกตัวตาย โดยวิธีกินตาย น้ำส้มคั่วไม้ 25% ขึ้นไป สามารถกำจัดหนอนแมลงวันบ้านได้มากกว่า 50% (ตาราง 2) ขณะที่วิธีถูกตัวตาย น้ำส้มคั่วไม้ 30% ให้ผลลัพธ์ที่สุดในการกำจัดหนอนแมลงวันบ้าน (ตาราง 1) และเมื่อติดตามปฏิกริยาของหนอนแมลงวันที่รอดตายและสามารถเข้าดักเด้งกล้ายเป็นตัวเต็มวัยได้หลังการทดลองสิ้นสุดลง พบว่า น้ำส้มคั่วไม้ 10% ขึ้นไป มีผลต่อการลอกคราบเจริญเติบโตเป็นดักแด้และตัวเต็มวัยนานขึ้นกว่าปกติทั้งในลักษณะถูกตัวตายและกินตาย (ตาราง 3 และ 4)

การทดลองที่ 2 ทดสอบประสิทธิภาพของน้ำส้มควนไม้ร่วมกับสารสกัดจากพืชสมุนไพรต่อแมลงวันบ้าน

จากการทดสอบประสิทธิภาพของน้ำส้มควันไม้ร่วมกับสารสกัดจากพืชสมุนไพรต่อเมล็ดวันบ้านแสดงให้เห็นว่า ทั้งการทดสอบโดยวิธีถูกตัวตาย และวิธีกินตายน้ำส้มควันไม้ผสมกับสารสกัดจากพืชสมุนไพรให้ประสิทธิภาพในการกำจัดหนอนเมล็ดวันบ้านดีกว่าการใช้น้ำส้มควันไม้เพียงอย่างเดียว และการทดสอบด้วยวิธีกินตายให้ประสิทธิภาพดีกว่าวิธีถูกตัวตาย โดยสารสกัดจากพืชสมุนไพรที่ผสมกับน้ำส้มควันไม้แล้วให้ประสิทธิภาพดีที่สุด คือ สารสกัดจากตะไคร้หอมรองลงมา คือ สารสกัดจากเมล็ดสะเดา และสารสกัดจากเมล็ดมันแกง ตามลำดับ (ตาราง 5 และ 6) แต่ทั้งนี้เมื่อติดตามปฏิกริยาของหนอนเมล็ดวันที่รอดตายและสามารถเข้าดักได้จนกลับเป็นตัวเต็มวัยได้หลังการทดลองสิ้นสุดลง พบว่า น้ำส้มควันไม้ + สารสกัดจากเมล็ดสะเดา มีผลต่อการลอกคราบเจริญเติบโตเป็นดักแด้ และตัวเต็มวัยนานที่สุด รองลงมา คือ น้ำส้มควันไม้ + สารสกัดจากตะไคร้หอม น้ำส้มควันไม้ + สารสกัดจากเมล็ดมันแกง และน้ำส้มควันไม้ ตามลำดับ (ตาราง 7)

การทดลองที่ 3 ทดสอบประสิทธิภาพของน้ำมันคงวนไม้ต่อผลกระทบ

จากการทดสอบประสิทธิภาพของน้ำส้มควันไม้ต่อลูกน้ำยุ่งรำคาญแสดงให้เห็นว่า การทดสอบด้วยวิธีหยดสารลงในน้ำให้ประสิทธิภาพดีกว่าวิธีถูกลักตัวตาย โดยวิธีหยดสารลงในน้ำ น้ำส้มควันไม้ 10% จึงสามารถกำจัดลูกน้ำยุ่งรำคาญได้มากกว่า 50% (ตาราง 10) และสำหรับวิธีถูก

ตัวตาย น้ำส้มควันไม้ 15% ขึ้นไปสามารถกำจัดลูกน้ำยุ่งรำคาญได้มากกว่า 50% (ตาราง 9) และ เมื่อติดตามปฏิกริยาของลูกน้ำยุ่งรำคาญที่รอดตายและสามารถเข้าดักเดี้ยนกล้ายเป็นตัวเต็มวัยได้ หลังการทดลองสิ้นสุดลง พบร้า น้ำส้มควันไม้ 5% ขึ้นไปมีผลต่อการลอกคราบเจริญเติบโตเป็น ดักเดี้ยน และตัวเต็มวัยนานขึ้นกว่าปกติทั้งในลักษณะถูกตัวตายและกินตาย (ตาราง 11 และ 12)

การทดลองที่ 4 ทดสอบประสิทธิภาพของน้ำส้มควันไม้ร่วมกับสารสกัดจากพืชสมุนไพรต่ออยุ่งรำคาญ

จากการทดสอบประสิทธิภาพของน้ำส้มควันไม้ร่วมกับสารสกัดจากพืชสมุนไพรต่ออยุ่งรำคาญแสดงให้เห็นว่า ทั้งการทดสอบโดยวิธีถูกตัวตาย และวิธีหยดสารลงในน้ำ น้ำส้มควันไม้ผสม กับสารสกัดจากพืชสมุนไพรให้ประสิทธิภาพในการกำจัดลูกน้ำยุ่งรำคาญดีกว่าการใช้น้ำส้มควันไม้ เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้การทดสอบด้วยวิธีหยดสารลงในน้ำ ให้ประสิทธิภาพดีกว่าวิธีถูกตัวตาย โดยสารสกัดจากพืชสมุนไพรที่ผสมกับน้ำส้มควันไม้แล้วให้ประสิทธิภาพดีที่สุด คือ สารสกัดจากตะไคร้ห้อม รองลงมา คือ สารสกัดจากเมล็ดสะเดา และสารสกัดจากเมล็ดมันแกง ตามลำดับ ขณะที่ วิธีหยดสารลงในน้ำ น้ำส้มควันไม้ + สารสกัดจากตะไคร้ห้อม และน้ำส้มควันไม้ + สารสกัดจากเมล็ดสะเดาให้ประสิทธิภาพดีเท่ากัน (ตาราง 14) ทั้งนี้เมื่อติดตามปฏิกริยาของลูกน้ำยุ่งรำคาญที่รอดตายและสามารถเข้าดักเดี้ยนกล้ายเป็นตัวเต็มวัยได้หลังการทดลองสิ้นสุดลง พบร้า น้ำส้มควันไม้ + สารสกัดจากเมล็ดสะเดา มีผลต่อการลอกคราบเจริญเติบโตเป็นดักเดี้ยน และตัวเต็มวัยนานที่สุด รองลงมา คือ น้ำส้มควันไม้ + สารสกัดจากตะไคร้ห้อม น้ำส้มควันไม้ + สารสกัดจากเมล็ดมันแกง และน้ำส้มควันไม้ ตามลำดับ (ตาราง 15)

การทดลองที่ 5 ทดสอบประสิทธิภาพของน้ำส้มควันไม้ สารสกัดจากสมุนไพร และน้ำส้มควันไม้ผสมสารสกัดจากพืชสมุนไพรต่อแมลงวันบ้าน ในสภาพสภารโรงเรือนเลี้ยงหมู

แม่น้ำส้มควันไม้ สารสกัดจากสมุนไพร และน้ำส้มควันไม้ผสมสารสกัดจากพืชสมุนไพร ไม่มีผลต่อการขับไล่แมลงวันบ้าน แต่เมื่อเปรียบเทียบกับชุดควบคุม จะเห็นได้ว่ามีแนวโน้มในการขับไล่แมลงวันบ้านได้ดีกว่า โดยสารสกัดจากตะไคร้ห้อมให้ประสิทธิภาพในการขับไล่สูงสุด รองลงมา คือ น้ำส้มควันไม้ + สารสกัดจากตะไคร้ห้อม และสารสกัดจากเมล็ดสะเดา ส่วนระยะเวลาการออกฤทธิ์ของสาร พบร้า สารสกัดจากตะไคร้ห้อมสามารถออกฤทธิ์ขับไล่แมลงวันบ้านไม่ให้เข้าเกาะเป้าหมายได้นานถึง 50 นาที ขณะที่น้ำส้มควันไม้ + สารสกัดจากตะไคร้ห้อม และสารสกัดจากเมล็ดสะเดาสามารถออกฤทธิ์ขับไล่แมลงวันบ้านไม่ให้เข้าเกาะเป้าหมายได้ลดลง ตั้งแต่นาทีที่ 20 เป็นต้นไป (ตาราง 17)

การทดลองที่ 6 ทดสอบประสิทธิภาพของน้ำส้มควันไม้ สารสกัดจากสมุนไพร และน้ำส้มควันไม้ผสมสารสกัดจากพืชสมุนไพรต่ออยุ่งรำคำญ ในสภาพสภากาแฟโรงเรือนเลี้ยงหมู

น้ำส้มควันไม้ + สารสกัดจากตะไคร้ห้อมสามารถออกฤทธิ์ขับไล่ยุงรำคำญไม่ให้เข้าเกาะเป็นหมายได้ดีที่สุด รองลงมา คือ สารสกัดจากตะไคร้ห้อม สารสกัดจากเมล็ดมันแก้ว น้ำส้มควันไม้ + สารสกัดจากเมล็ดมันแก้ว น้ำส้มควันไม้ + สารสกัดจากเมล็ดสะเดา สารสกัดจากเมล็ดสะเดา และน้ำส้มควันไม้ ตามลำดับ ส่วนของระยะเวลาการออกฤทธิ์ของสาร พบร่วมกัน น้ำส้มควันไม้ + สารสกัดจากตะไคร้ห้อม สามารถออกฤทธิ์ขับไล่ยุงรำคำญไม่ให้เข้าเกาะเป็นหมายได้นานถึง 50 นาที รองลงมาคือ สารสกัดจากตะไคร้ห้อม และน้ำส้มควันไม้ + สารสกัดจากเมล็ดมันแก้วสามารถออกฤทธิ์ขับไล่ยุงรำคำญไม่ให้เข้าเกาะเป็นหมายได้ลดลงตั้งแต่นาทีที่ 30 เป็นต้นไป และสำหรับสารสกัดจากเมล็ดมันแก้ว น้ำส้มควันไม้ + สารสกัดจากเมล็ดสะเดา สารสกัดจากเมล็ดสะเดา และน้ำส้มควันไม้ สามารถออกฤทธิ์ขับไล่ยุงรำคำญไม่ให้เข้าเกาะเป็นหมายได้ลดลงตั้งแต่นาทีที่ 20 เป็นต้นไป (ตาราง 18)

อภิปรายผลการวิจัย

เมื่อสังเกตปฏิกรรมของหนอนแมลงวันหลังจากได้รับสารทันที พบร่วมกัน หนอนแมลงวันมีการเคลื่อนไหวได้ตามปกติ แต่หลังจาก 24 ชั่วโมงต่อมา พบร่วมกัน หนอนแมลงวันมีการเคลื่อนไหวน้อยลง และอยู่นิ่ง ตัวหนอนเริ่มเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลและตายในที่สุด สำหรับหนอนแมลงวันที่รอดตายเข้าสู่ระยะดักแด้ พบร่วมกัน ผิวหนังของหนอนแมลงวันจะเปลี่ยนเป็นเปลือกหุ้ม และใช้ระยะเวลานานกว่าปกติ เมื่อดักแด้ใกล้จะเป็นตัวแก่ แมลงวันจะค่อยๆ ดันฝาดักแด้ให้เปิดออก เช่นเดียวกับรายงานของ พวงษ์ชุมพู (2549) ว่าหนอนแมลงวันที่ได้รับสารประกอบประเภทเมธานอล ฟอร์มัลดีไฮด์ อะซีติน พินอล จะทำให้หนอนแมลงวันหยุดกินอาหาร และอยู่นิ่ง ไม่มีการเคลื่อนไหว ไม่มีการกินน้ำหรืออาหาร นอกจากนี้ พบร่วมกัน หนอนแมลงวันได้รับสารออกฤทธิ์จากการทดสอบโดยวิธีกินตาย มากกว่าวิธีถูกตัวตาย ทั้งนี้เป็นเพราะการทดสอบด้วยวิธีกินตายเป็นการผสมสารลงไปในอาหารที่ใช้เลี้ยงหนอนแมลงวัน และเมื่อหนอนแมลงวันกินอาหารจึงได้รับสารออกฤทธิ์อยู่ตลอดเวลา แต่สำหรับวิธีถูกตัวตายหนอนแมลงวันได้รับสารออกฤทธิ์ทางผิวหนังเพียงแค่ช่วงเวลาที่หยดสารลงบนตัวหนอนเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของอุดมพร (2539) ว่าเบอร์เช็นต์การตายของหนอนไข้ผักที่ทดสอบด้วยสารสกัดจากรากหญ้าແปกที่ระดับความเข้มข้นของสาร 100% โดยวิธีทดลองแบบกินตายให้ผลดีกว่าวิธีทดลองแบบถูกตัวตาย

สำหรับปฏิกริยาของลูกน้ำยุงรำคาญหลังจากได้รับสารทันที พบร้า ลูกน้ำยุงมีการเคลื่อนไหวได้ แต่หลังจาก 12 ชั่วโมงต่อมาการเคลื่อนไหวและการตอบสนองข้างลูกน้ำยุงที่ด้วยเริ่ม Jamal ที่กันถ่ายหรือบางตัวโดยขานานกับผิวน้ำ และไม่มีการเคลื่อนไหว สอดคล้องกับรายงานของชนานันท์ และจารกรฤทธิ์ (2550) ซึ่งพบร้า ลูกน้ำยุงลายเมื่อได้รับสารละลายของสารสกัดใบยาสูบที่หยดลงในน้ำ ลูกน้ำยุงจะมีการเคลื่อนไหวตลอดเวลาในระยะแรก ต่อมาจะเคลื่อนที่ขึ้นมาอยู่บริเวณผิวน้ำ มีการตอบสนองข้างกว่าปกติ และเกิดอาการกระตุกเมื่อการคล้ายอัมพาต ต่อมาลูกน้ำยุงลายจะไม่เคลื่อนไหว และจะอยู่กันนิ่งเกือบทุกคราวในที่สุด และจากการศึกษาของราษฎร และวิรช (2547) พบร้า เมื่อนำลูกน้ำยุงลายระยะที่ 4 ใส่ลงในสารละลาย Temephos 1% w/w SG และ 2% w/w SG ระยะแรกลูกน้ำยุงมีการเคลื่อนไหวได้ดีและมีความ sensitive สูงต่อมาการเคลื่อนที่เริ่มช้าลง มีอาการคล้ายเป็นอัมพาต ลูกน้ำส่วนใหญ่เริ่ม Jamal ที่กันแก้วหรือบางตัวก็โดยขานานกับผิวน้ำ ซึ่งลำตัวของลูกน้ำจะสั่นกระตุก ผนังลำตัวเปลี่ยนเป็นสีขาวขุ่น ไม่มีการเคลื่อนไหวและตายในที่สุด นอกจากนี้วิธีหยดสารลงในน้ำให้ประสิทธิภาพดีกว่าวิธีถูกตัวตาย เช่นเดียวกับการทดสอบในหนองแมลงวัน เพราะลูกน้ำยุงได้รับสารเข้าสู่ร่างกายโดยผ่านทางลำตัว (cuticle) ทางระบบหายใจ ทางปาก และทางอวัยวะรับความรู้สึก (exposed sensory organs) อยู่ตลอดเวลา ขณะที่วิธีถูกตัวตาย (Topical application) ลูกน้ำยุงได้รับสารออกฤทธิ์เพียงแค่ช่วงเวลาที่หยดสารลงบนตัวเท่านั้น

น้ำส้มควันไม่เป็นผลิตผลที่ได้จากการธรรมชาติสารออกฤทธิ์ต่อแมลงมีค่าความเป็นพิษน้อยกว่าสารเคมีสังเคราะห์ ดังนั้นเมื่อใช้ในอัตราความเข้มข้นต่ำจึงไม่มีผลเจ็บปวดในการควบคุมทั้งหนองแมลงวันและลูกน้ำยุง สอดคล้องกับรายงานของพวงษ์ชุมพู (2549) ว่าน้ำส้มควันไม่ได้มีผลต่อการควบคุมหนองแมลงวัน แต่มีผลทำให้พัฒนาการเจริญเติบโตล่าช้า ซึ่งในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมหนองแมลงวันใช้ระยะเวลาในการลอกคราบเจริญเติบโตเป็นดักแด้ และถูกตัดเป็นตัวเต็มวัยประมาณ 15 วัน (ยุวรัตน์, 2551) แต่หลังจากการทดสอบพบว่า หนองแมลงวันและลูกน้ำยุงมีช่วงชีวิตที่ยาวกว่าเดิม คุณสัน (2548) กล่าวว่า น้ำส้มควันไม่เป็นผลิตผลที่ได้จากการธรรมชาติซึ่งมีสารประกอบ เช่น เมธานอล ฟอร์มัลดีไฮด์ อะซีติน ฟีนอล มีพิษสูงในการฆ่าเชื้อโรคและแมลงสามารถยับยั้งระบบการเจริญเติบโตของแมลงได้ พรรณี และคณะ (2541) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของสมุนไพร granularity ซึ่งสกัดจากส่วนใบของ granularity เมธานอล พบร้า ตัวอ่อนแมลงวันที่ได้รับสารสกัดทุกกลุ่มมีอัตราการตายมากกว่าตัวอ่อนที่ไม่ได้รับสารสกัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P<0.05$) แสดงให้เห็นว่าเมธานอลมีผลต่อการตายของตัวอ่อน และน้ำส้มควันไม่มีส่วนประกอบของเมธานอลจึงทำให้ตัวอ่อนตายได้ นอกจากนี้ยังพบวาน้ำส้มควันไม่สามารถออกฤทธิ์ขับไล่ยุงรำคาญได้

แต่ไม่สามารถขับไล่แมลงวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของ Martha W. KIARIE-MAKARA, et al. (2010) ที่ศึกษาประสิทธิภาพของน้ำส้มควันไม้ต่อการขับไล่ยุงรำคาญ (*Culex pipiens pallens*) และยุงลาย (*Aedes togoi*) พบว่า น้ำส้มควันไม้ 10% สามารถออกฤทธิ์ขับไล่ยุงรำคาญได้ 73.2%

สำหรับสมุนไพรทั้ง 3 ชนิด คือ เมล็ดสะเดา เมล็ดมันแก้ว และตะไคร้หอม พบว่า มีสารที่สามารถป้องกันและกำจัดแมลง กล่าวคือ ในสารสกัดจากเมล็ดสะเดา มีสารกลุ่มสำคัญ คือ azadirachtin ซึ่งมีปริมาณมากที่สุด เป็นพาก triterpenoids มีลักษณะโครงสร้างทางเคมีเหมือน เอ็คไดโซน ซึ่งมีผลต่อการยับยั้งกระบวนการลอกคราบ การยับยั้งการกิน ผลต่อความสามารถในการร่างไข่ และผลต่อการเคลื่อนไหวและการบิน นอกจากนี้ยังพบสารจำพวก meliantriol, salannin, nimbacin, nimbolide และ gedunin ซึ่งมีผลทำให้หนอนแมลงวันและลูกน้ำยุงมีการพัฒนาการเจริญเติบโตล่าช้า และตายภายในห้องจากไดร์บาร์ เช่นเดียวกับรายงานของ ยุวรัตน์ (2551) ที่ศึกษาประสิทธิภาพของสารสกัดจากพืชในการควบคุมหนอนแมลงวัน พบว่า สารสกัดจากสะเดามีประสิทธิภาพในการควบคุมหนอนแมลงวันบ้านได้ และจากการศึกษาของ Pramila, et al. (1994) พบว่า สารสกัดสะเดาอินเดียที่ความเข้มข้น 0.02% ซึ่นนำไปทำให้ลูกน้ำยุงลายและยุงรำคาญตาย 100% ส่วนน้ำมันสะเดาอินเดียความเข้มข้นที่ 0.2% มีผลทำให้ลูกน้ำยุงลายและยุงรำคาญตาย 100% ที่เวลา 24 ชั่วโมง นอกจากนี้เมื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพในการขับไล่ยุงรำคาญ พบว่า สารสกัดจากเมล็ดสะเดาสามารถออกฤทธิ์ขับไล่ยุงรำคาญได้ สอดคล้องกับรายงานของ วิภาวดี (2548) ที่ศึกษาประสิทธิภาพสารสกัดจากเมล็ดสะเดาเพื่อไล่ยุงรำคาญ พบว่า น้ำมันจากเมล็ดสะเดาและสารสกัดหยาบจากเมล็ดสะเดาสามารถไล่ยุงรำคาญได้ และเมื่อศึกษาประสิทธิภาพในการขับไล่แมลงวันบ้าน พบว่า ไม่สามารถออกฤทธิ์ขับไล่แมลงวันได้ ซึ่งแตกต่างจากรายงานของ สุจิรัส (2548) ว่าสารสกัดจากสะเดาสามารถออกฤทธิ์ไล่แมลงวันไม่ให้เข้าเกาะเป็นหมายได้

สำหรับตะไคร้หอม บริเวณใบและกาบใบมีน้ำมันหอมระเหยซึ่งมีสาร camphor, cineol, eugenol, linalool, citral และ citronellal เป็นสารกลุ่มอัลเดไฮด์ซึ่งมีฤทธิ์ในการขับไล่แมลงเป็นหลัก จึงทึบยับยั้งมีฤทธิ์ในการฆ่าแมลง ทำให้หนอนแมลงวันและลูกน้ำยุงตายภายในห้องจากไดร์บาร์ นอกจากนี้ยังผลต่อความสามารถในการร่างไข่ มยุรา (2544) รายงานว่า สารสกัดจากตะไคร้ ความเข้มข้น 10% มีผลในการยับยั้งการฟักไข่ของด้วงถั่วเขียวได้ 35% และมีผลต่อการตายของหนอนกระทุ้น 13% ทั้งนี้เมื่อศึกษาถึงประสิทธิภาพในการขับไล่ทั้งแมลงวันและยุงรำคาญ พบว่า สามารถออกฤทธิ์ขับไล่ยุงรำคาญได้ แต่ไม่สามารถขับไล่แมลงวันได้ เช่นเดียวกับรายงานของ วิภาวดี (2548) ว่าน้ำมันตะไคร้หอม 10% w/v มีประสิทธิภาพทำให้ยุงรำคาญตกสูญพื้นได้

ขณะที่เมล็ดมันแกงพบสารพิษ ได้แก่ rotenone, pachyrrhizin มีฤทธิ์ฆ่าแมลงหลายชนิด นอกจากนี้ยังพบสาร saponin ซึ่งสามารถละลายน้ำได้ เป็นพิษต่อปลาทำให้ปลาตาย ส่วนใบแก่ ของมันแกงมีสารพิษที่มีชื่อว่า pachyrrhizid ซึ่งมีพิษต่อโคและกระปือ (มนตรี, 2550) เมื่อศึกษาพิษของ rotenone พบร้าสาร กลุ่มนี้สามารถสกัดได้จากส่วนหัวหรือรากของหางไหล เมื่อนำมาทดสอบกับหนอนแมลงวัน และลูกน้ำยุงรำคาญ จึงทำให้หนอนแมลงวันและลูกน้ำยุงตายภายในหลังจากได้รับสาร สอดคล้องกับรายงานของ สมบูรณ์ และคณะ (2547) พบร้า ความเข้มข้นของสารสกัดหางไหลที่สามารถกำจัดลูกน้ำยุงจำนวน 50% ได้คือที่ความเข้มข้นที่ 5.6 กรัมต่อลิตร และ เช่นเดียวกับรายงานของ ทิวารัตน์ และพงศ์พันธ์ (2546) ว่าสารสกัดความเข้มข้น 30% w/v ของเมล็ดมันแกงมีประสิทธิภาพในการทำให้แมลงวันตายได้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาผลการทบทวนน้ำส้มควันไม้ น้ำส้มควันไม้ผสมสารสกัดจากพืชสมุนไพรที่มีต่อการสืบพันธุ์ของแมลงวัน และยุง
2. เนื่องจากน้ำส้มควันไม้ และสารสกัดจากพืชสมุนไพรที่นำมาใช้ในการทดลองในครั้งนี้ เป็นสารที่ได้จากการสกัดเอง จึงทำให้มีความคงทน หรือประสิทธิภาพในการออกฤทธิ์ได้น้อยยิ่ง ดังนั้น ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ในเชิงทางการค้า
3. ควรมีการทดสอบประสิทธิภาพของน้ำส้มควันไม้ สารสกัดจากสมุนไพร และน้ำส้มควันไม้ผสมสารสกัดจากพืชสมุนไพรต่อแมลงชนิดอื่น เพาะสารดังกล่าวอาจมีผลต่อแมลงเฉพาะอย่าง
4. ควรมีการทดสอบประสิทธิภาพของสารในช่วงที่พบรากระบัดของแมลงตั้งกล่าวเพื่อให้ได้ผลที่ชัดเจน